

101ste Internationale Arbeidsconferentie (IAC)
Genève, 30 mei - 15 juni 2012

**Richtlijnen voor de delegatie naar de jaarlijkse conferentie van de
Internationale Arbeidsorganisatie (IAC)**

Richtlijnen

A. Richtlijnen ten behoeve van de agendapunten

- I (a) Rapporten van de Voorzitter van de Raad van Beheer en de Directeur-Generaal
(b) Global Report in het kader van de follow-up van de Declaratie over fundamentele principes en rechten op het werk; thema 2012
- II Programma en Budget en andere financiële en administratieve vraagstukken
- III Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en aanbevelingen
- IV Uitwerking van een aanbeveling over de 'Social Protection Floor'
Mogelijk aannemen van een aanbeveling
- V De jeugdwerkloosheid
Algemene discussie
- VI Terugkerende discussie over het strategische onderwerp fundamentele rechten
Terugkerende discussies in de follow-up van de 2008 Verklaring over Social Justice for a Fair Globalization

B. Richtlijnen voor algemene en politieke kwesties

- I Algemeen
- II Geloofsbrieven
- III Lidmaatschapsaanvragen

C. Bijlagen

- I Samenstelling Koninkrijksdelegatie
- II Agenda 102^e Internationale Arbeidsconferentie (IAC)

A. Richtlijnen ten behoeve van de agendapunten

I a Rapporten van de Voorzitter van de Raad van Beheer en van de Directeur-Generaal

a) Rapport van de Directeur-Generaal

Op het moment dat de richtlijnen voor de delegatie naar de Internationale Arbeidsconferentie (hierna: Conferentie) van 2012 werden opgesteld, was het onder dit agendapunt te behandelen rapport nog niet beschikbaar. Indien het rapport hiertoe aanleiding geeft zal aan de Rijksministerraad een aanvullende instructie worden voorgelegd.

b) *Global Report* in het kader van de follow-up van de Verklaring over fundamentele principes en rechten op het werk; thema 2012

Instructie

Voor A Ib; zie agendapunt A VI

II Programma en Budget en andere financiële en administratieve vraagstukken

Het Financiële Comité zal zich bezig houden met het rapport van de externe auditor alsook de financiële verklaringen van de externe auditor over het afgelopen biennium 2010-11. Naar verwachting krijgt de ILO over het afgelopen biennium net als in voorgaande jaren een ongekwalificeerde accountantsverklaring van de (Canadese) Externe Auditor. Een ongekwalificeerde verklaring houdt in dat er geen financiële ongeregeldheden zijn aangetroffen. Op moment van vaststelling van de instructie zijn deze documenten nog niet beschikbaar.

Voorts zal het Program & Implementation Report 2010-11 worden besproken in plenaire zitting van de IAC. Dit rapport geeft een uitvoerig overzicht van alle programma's en bereikte resultaten over het afgelopen biennium.

Instructie

Op een ongekwalificeerde verklaring van de Externe Auditor hoeft verder niet te worden ingegaan. Wel moet het rapport van de Externe Auditor goed worden bekeken op management aanbevelingen. De Externe Auditor heeft in het verleden aangekondigd hier meer naar te zullen kijken, alhoewel zij duidelijk te kennen gaf dit niet als haar hoofdtaak te zien. Management aanbevelingen dienen spoedige opvolging te krijgen door het ILO Bureau.

Het Program & Implementation Report 2010-11 is al uitvoerig besproken door de Raad van Beheer in maart 2012. De groep van geïndustrialiseerde landen (IMEC) heeft toen aangegeven dat dit rapport nog onvoldoende kwalitatieve informatie bevat. Het rapport maakt nog onvoldoende duidelijk welke ILO programma's en projecten succesvol zijn geweest en welke niet en geeft zo onvoldoende input voor de besprekingen over het programma en budget voor 2014-15.

NL interventies dienen te verlopen langs deze lijnen en zo veel mogelijk via de IMEC groep.

III Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en aanbevelingen (zie <http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/101stSession/on-the-agenda/standing-items/lang--en/index.htm>)

Algemeen

Kenmerkend voor de *International Labour Organization* (ILO) is dat de IAC verdragen en aanbevelingen aanneemt en tevens beschikt over een toezichtmechanisme dat bestaat uit een stelsel van voortgangsrapportages en bijpassende procedures. Elke lidstaat dient in dit kader te voldoen aan de verplichting om:

- alle verdragen en aanbevelingen in beginsel binnen een periode van twaalf maanden voor te leggen aan het bevoegd gezag (het parlement) met voorstellen voor wetgeving of anderszins. Aan de directeur-generaal van het *International Labour Office* (ILO) moet worden gerapporteerd wat op dit punt is gebeurd, op welk tijdstip en met welk resultaat;
- ten aanzien van verdragen die zijn bekrachtigd periodiek te rapporteren over de naleving daarvan;
- ten aanzien van verdragen die niet zijn bekrachtigd en ten aanzien van aanbevelingen periodiek te rapporteren over de situatie ter zake, indien de Beheersraad hiertoe besluit.

Over de naleving van bovengenoemde verplichtingen wordt jaarlijks door het Comité van Deskundigen een rapport uitgebracht.

Deel 1A van dit rapport bevat een juridische toets van de wijze waarop lidstaten voldoen aan de verplichting tot naleving van de door hen bekrachtigde verdragen. Aan de hand van dit rapport wordt een aantal gevallen van niet-naleving van verplichtingen geselecteerd en besproken in de *Conference Committee on the Application of Standards* (CAS, ofwel de Conferentiecommissie; deze is tripartiet samengesteld). Betrokken lidstaten worden uitgenodigd tijdens de IAC hetzij schriftelijk, hetzij mondeling informatie en uitleg te geven.

Deel 1B van het rapport bevat een algemeen onderzoek (*General Survey*) naar de voortgang in de bekrachtiging van enkele specifieke verdragen en de knelpunten die daarbij optreden. Dit deel van het rapport wordt in een algemene discussie in de Conferentiecommissie besproken.

Deel 2 van het rapport ten slotte bevat informatie over de verplichting tot tijdige voorlegging van instrumenten aan het parlement en over de rapportageverplichting aan de ILO.

De Conferentiecommissie brengt verslag uit aan de plenaire zitting van de IAC. Indien lidstaten ernstig tekortkomen in de naleving van verplichtingen kan dit in een aparte paragraaf worden vermeld. Lidstaten kunnen, indien zij de interpretatie van het Comité van Deskundigen betwisten, tegen het oordeel van het Comité van Deskundigen dan wel van de Conferentiecommissie uiteindelijk in beroep gaan bij het Internationaal Hof van Justitie.

III (1A): Rapport van het Comité van Deskundigen dat toeziet op de naleving van Verdragen en Aanbevelingen

Dit rapport bevat een gedetailleerd overzicht van de juridische toets op de naleving van de bekrachtigde verdragen door de individuele lidstaten. Bespreking vindt plaats in het CAS. Het CAS kent, zoals de ILO als geheel, een tripartiete structuur: overheden, werkgevers en werknemers. Gezien de veelheid aan klachten (die uiteraard nogal variëren in ernst) wordt slechts een beperkt aantal landen tijdens de IAC besproken. De selectie van te bespreken zaken (circa 25) wordt in gezamenlijkheid gemaakt door werkgevers en werknemers. Betrokken lidstaten worden uitgenodigd tijdens de IAC hetzij schriftelijk, hetzij mondeling informatie en uitleg te geven. De overheden houden zich afzijdig van de selectie van de te bespreken staten, omdat zeggenschap over het al dan niet bespreken van het eigen land, en daarmee over de uitvoering van eigen beleid, het toezichtmechanisme aanzienlijk gepolitiseerd zou maken. Nederlandse inzet in ILO-kader wordt zoveel mogelijk afgestemd met, en ingebracht via de zogenaamde IMEC (*Industrialized and Market Economy Countries*) groep en/of de EU. Bevordering van ratificatie en naleving van (fundamentele) arbeidsnormen is daarbij de algemene inzet.

Ofschoon de selectie van de zaken die dit jaar worden besproken in het CAS nog door werkgevers en werknemers gezamenlijk moet worden vastgesteld, ligt het in de lijn der verwachtingen dat Birma, Wit-Rusland en Zimbabwe weer op de lijst zullen worden geplaatst. Daarnaast zal ook mogelijk Bahrein op de lijst komen.

Birma (verdrag nr. 29: verbod op dwangarbeid)

De Beheersraad van maart 2012 boog zich wederom over naleving door Birma van verdrag nr. 29. Geconstateerd werd dat sinds de Beheersraad van november 2011 een aantal hoopvolle ontwikkelingen heeft plaatsgevonden. De nieuwe regering van Birma lijkt werk te maken van een brede hervormingsagenda. Op 16 maart 2012 werd een kaderovereenkomst ten behoeve van de uitbanning van alle vormen van dwangarbeid per 2015 getekend. De uitvoeringsstrategie moet echter nog worden opgesteld. Op 21 maart 2012 werd wetgeving inzake een verbod op dwangarbeid bij het parlement ingediend. Na goedkeuring van het parlement is het wachten nu nog op goedkeuring door de president. De Beheersraad besloot tijdens IAC 2012 een speciale sessie inzake Birma in te lassen.

Nederland zal zich in EU-verband inspannen Birma te bewegen tot onvoorwaardelijke naleving van verdrag nr. 29.

Birma (verdrag nr. 87: vakbondsvrijheid en collectieve onderhandelingen)

De Beheersraad van maart 2012 boog zich eveneens wederom over naleving door Birma van verdrag nr. 87 en de vraag of een onderzoekscommissie (*Commission of Inquiry*) moet worden ingesteld. Geconstateerd werd dat sinds de Beheersraad van november 2011 een aantal hoopvolle ontwikkelingen heeft plaatsgevonden, zoals het aannemen van arbeidswetgeving, inclusief bepalingen met betrekking tot de oprichting van vakbonden, door het parlement. Daarnaast heeft de regering van Birma aangegeven van het aanbod van ILO om assistentie te verlenen gebruik te willen maken. De Beheersraad besloot de beslissing over het instellen van een onderzoekscommissie uit te stellen tot de Beheersraad van november 2012 en sprak de hoop uit dat de regering van Birma het ILO Liaison Office ter plekke zou versterken.

Nederland zal zich in EU-verband inspannen Birma te bewegen tot onvoorwaardelijke naleving van verdrag nr. 87.

Wit-Rusland (verdrag nr. 98: vakbondsvrijheid en collectieve onderhandelingen)

Tijdens de IAC 2011 heeft de regering van Wit-Rusland gerapporteerd over de uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie betreffende de naleving door Wit-Rusland van verdrag nr. 98. Het Comité stelde vast dat sinds de IAC 2010 door de regering van Wit-Rusland geen substantiële voortgang was geboekt met het doorvoeren van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en drong aan op het intensiveren van de inspanningen om volledige vakbondsvrijheid te bewerkstelligen, zowel bij wet als in de praktijk. Voorts sprak het Comité de hoop uit dat Wit-Rusland tijdens de komende IAC meer voortgang te melden zou hebben.

Nederland zal in EU-verband aandringen op uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en oproepen tot volledige naleving van de fundamentele rechten door Wit-Rusland, waaronder het recht van vakbondsvrijheid en het voeren van collectieve onderhandelingen.

Zimbabwe (verdrag nr. 87: vakbondsvrijheid en collectieve onderhandelingen)

Tijdens de IAC 2011 heeft de regering van Zimbabwe gerapporteerd over de uitvoering van de aanbevelingen van de in 2008 ingestelde onderzoekscommissie betreffende de naleving door Zimbabwe van verdrag nr. 87. Deze commissie bezocht Zimbabwe in 2009 en deed in maart 2010 verslag hiervan aan de Beheersraad. Het Comité stelde vast dat ondanks getoonde politieke wil van de regering van Zimbabwe om de aanbevelingen door te voeren, nieuwe beschuldigingen van schending van vakbondsvrijheid een feit waren. Het Comité riep de regering van Zimbabwe op om de aanbevelingen van de onderzoekscommissie met enige spoed door te voeren en te werken volgens een actieplan met duidelijke deadlines. Ook sprak het Comité de hoop uit dat Zimbabwe een gedetailleerde voortgangsrapportage ten behoeve van de IAC 2012 zou opstellen.

Nederland zal bij eventuele EU-afstemming aandringen op uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en oproepen tot volledige naleving van de fundamentele rechten door Zimbabwe, waaronder het recht van vakbondsvrijheid en het voeren van collectieve onderhandelingen.

Bahrein (verdrag nr. 111: verbod op discriminatie in arbeid en beroep)

Tijdens de IAC 2011 werd de klacht tegen Bahrein wegens niet-naleving van verdrag nr. 111 ingediend. Eind februari/begin maart 2012 vond een ILO-onderzoeksmisssie naar Bahrein plaats, waaraan door de overheid van Bahrein alle medewerking werd verleend. Tijdens de Beheersraad van maart 2012 werd over deze missie verslag gedaan, waarna werd besloten in afwachting van een gedegen voortgangsrapportage van zowel de regering van Bahrein als van de Office de zaak door te schuiven naar de Beheersraad van november 2012.

Nederland zal bij eventuele EU-afstemming aandringen op uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en oproepen tot volledige naleving van de fundamentele rechten door Bahrein, waaronder het verbod op discriminatie in arbeid en beroep.

III (1B): Algemene discussie

De algemene discussie zal dit jaar zijn gewijd aan het *General Survey* gemaakt door het Deskundigencomité over de instrumenten van de ILO met betrekking tot fundamentele arbeidsnormen in het licht van de ILO verklaring uit 2008 over sociale rechtvaardigheid voor een eerlijke globalisering en de opvolging van de ILO verklaring uit 1998 over fundamentele arbeidsnormen en rechten tijdens het werk. Het *General Survey* wordt gemaakt op basis van rapportages van de lidstaten. In dit rapport geeft het Deskundigencomité een overzicht van het beleid en praktijk in de verschillende lidstaten. Ook geeft zij uitleg aan de verschillende ILO verdragen op het gebied van fundamentele arbeidsnormen. Daarnaast doet zij aanbevelingen voor de toekomst. Dit rapport en de conclusies uit de discussie hierover in het comité tijdens de IAC, zullen worden meegenomen in de *Recurrent Discussion* over fundamentele arbeidsnormen en rechten tijdens het werk (zie punt A. VI).

De fundamentele arbeidsnormen zijn opgenomen in verdrag nr. 87 en nr. 98 (vrijheid van vakvereniging), verdrag nr. 29 en nr. 105 (verbod op dwangarbeid), verdrag nr. 138 en nr. 182 (verbod op kinderarbeid), en verdrag nr. 100 en nr. 111 (verbod op discriminatie in arbeid en beroep).

Het *General Survey* heeft als doel een wereldwijd overzicht te geven van de wetgeving en de uitvoering in de praktijk van de lidstaten op het gebied van de acht fundamentele arbeidsnormverdragen. Daarbij worden niet alleen de positieve initiatieven beschreven maar ook de problemen die bij de uitvoering worden ondervonden. Op die manier hoopt het Comité van Deskundigen dat het rapport ook een stimulans vormt en een handreiking kan bieden aan die lidstaten die te maken hebben met uitvoeringsproblemen.

Van de 183 lidstaten hebben er 135 alle acht fundamentele verdragen geratificeerd (waaronder Nederland). Onder de 48 lidstaten die dat nog niet hebben gedaan, bevindt zich een aantal landen met de hoogste populaties. Het onderzoeken van de obstakels voor ratificatie en het geven van advies om tot ratificatie over te gaan vormde daarom een belangrijk aandachtspunt voor het Comité van Deskundigen. Het uiteindelijke doel is dat alle lidstaten alle 8 fundamentele verdragen in 2015 hebben geratificeerd.

Ten aanzien van verdrag nr. 87 stelt het Comité vast dat vrijheid van vakvereniging alleen kan gedijen in een democratie, in een klimaat waar mensenrechten worden gerespecteerd en waar geen geweld tegen of druk op leiders en leden van vakverenigingen wordt uitgeoefend. Het geweld tegen vakbondsleiders in Latijns Amerika en Azië maakt het Comité dan ook bezorgd.

Bij verdrag nr. 98 doen problemen zich enerzijds vooral voor in de vorm van traagheid bij de behandeling van juridische procedures inzake anti-vakbondsdiscriminatie en anderzijds het ontkennen van het recht op collectieve onderhandelingen voor ambtenaren.

Ten aanzien van verdrag nr. 29 merkt het Comité op dat dit verdrag in veel landen, ondanks dat het geratificeerd is, niet goed wordt nageleefd. In het bijzonder uit het Comité zorgen over de kwetsbare situatie van arbeidsmigranten, die vaak het slachtoffer worden van kwalijke werkgeverspraktijken die vergelijkbaar zijn met dwangarbeid. In relatie tot dit verdrag beschouwt het Comité de toenemende mensenhandel met als doel seksuele en arbeidsuitbuiting het meest urgente probleem van de 21e eeuw, dat alleen door samenwerking van alle staten kan worden aangepakt.

Ten aanzien van verdrag nr. 105 stelt het Comité vast dat er zich nog steeds gevallen voordoen waar sancties in de vorm van dwangarbeid worden toegepast bij het gebruik maken van de vrijheid van meningsuiting. Ook worden er in sommige landen nog beperkingen opgelegd aan het stakingsrecht, af te dwingen met sancties als dwangarbeid.

Ten aanzien van verdrag nr. 138 is het Comité bezorgd over het feit dat, ondanks een daling van kinderarbeid in de leeftijdsgroep 5-17 jaar, nog steeds 215 miljoen kinderen wereldwijd met kinderarbeid te maken hebben, met name in sub-Sahara Afrika, waar dat voor één op de vier kinderen het geval is. Ongeveer 60% van de kinderarbeid doet zich voor in de agrarische sector. Daarnaast vormt de huishoudelijke sector een probleem. Het Comité geeft aan dat scholing een van de meest effectieve middelen is om kinderarbeid tegen te gaan.

Een belangrijk punt van zorg bij verdrag nr. 182 blijft de lastig uit te roeien praktijk van het ronselen van kinderen voor nationale legers of andere gewapende groepen in landen waar zich gewapende conflicten voordoen. Voorts blijft een zorgpunt het verplicht mobiliseren van kinderen in het kader van schoolprogramma's, waarbij ze onder schooltijd moeten werken.

Verder stelt het Comité vast dat in de afgelopen 10 jaar door verschillende overheden positieve maatregelen zijn getroffen om de commerciële seksuele uitbuiting van kinderen tegen te gaan, maar dat de globalisatie nieuwe problemen met zich meebrengt, zoals pornografie op internet en de groei van kindersekstoerisme.

Bij verdrag nr. 100 en verdrag nr. 111 wordt het belang van gelijkheid en non-discriminatie niet in twijfel getrokken, maar zit het probleem meer in onderliggende, vaak subtiele en chronische, diep ingebakken houdingen die discriminatie en ongelijke beloning veroorzaken. Hierdoor zijn problemen lastiger te identificeren en aan te pakken. Arbeidsmigranten in de huishoudelijke sector vormen volgens het Comité een extra kwetsbare groep. Het Comité herinnert eraan dat wereldwijd de *gender pay gap* ongeveer 23% betreft.

Verder merkt het Comité op dat in veel landen substantiële voortgang is geboekt bij het vaststellen van beleid en actieplannen op het gebied van gelijkheid tussen de seksen, maar dat de uitvoering nog onvoldoende tot resultaten leidt.

Het Comité constateert tot slot dat in de afgelopen 20 jaar belangrijke vooruitgang is geboekt in wetgeving en uitvoering bij de toepassing van geratificeerde ILO-verdragen; meer dan 50% daarvan betrof de acht fundamentele verdragen. Desalniettemin moet het Comité vaststellen dat ook een groot aantal landen met serieuze problemen te kampen heeft, inclusief het niet ratificeren van de acht fundamentele verdragen door landen met de hoogste populaties. De financiële en economische crisis heeft deze situatie er bepaald niet beter op gemaakt. Het Comité benadrukt het belang van niet alleen ratificeren, maar ook implementeren van de fundamentele verdragen met het oog op het opbouwen van een sociaal kader dat vrede, stabiliteit, economische ontwikkeling, voorspoed en sociale rechtvaardigheid wereldwijd moet verzekeren.

Specifiek roept het Comité overheden op extra aandacht te besteden aan agrarische werknemers, huishoudelijk personeel (inclusief het ratificeren van het Verdrag inzake huishoudelijk personeel uit 2011) en arbeidsmigranten, en de capaciteit van toezichthoudende instanties, zoals de arbeidsinspectie, te vergroten teneinde het naleven van de fundamentele verdragen te garanderen.

De Nederlandse inzet voor de discussie over dit rapport zal verlopen langs de lijnen van de instructie voor de discussie over agendapunt A VI.

III (2): Informatie over bekrachtigingen en normgerelateerde activiteiten

Deel I: algemene informatie op het gebied van internationale arbeidsnormen

Normbeleid

Dit bevat een overzicht van:

- discussies in de Beheersraad over verbeteringen in de normgerelateerde activiteiten van de ILO;
- nieuwe standaarden die tijdens de 100^e IAC (2011) zijn aangenomen, namelijk het Verdrag en de Aanbeveling inzake huishoudelijk personeel;
- normgerelateerde onderwerpen op de agenda van de 101^e en 102^e IAC (2012 en 2013).

Constitutionele en andere procedures

Dit bevat een overzicht van:

- maatregelen op grond van artikel 33 van het ILO-Statuut: niet-naleving van Verdrag nr. 29 (verbod op dwangarbeid) door Birma;
- klachten ingediend onder artikel 24 van het ILO-Statuut (in te dienen door sociale partners tegen een lidstaat wegens het niet-naleven van een door die lidstaat bekrachtigd verdrag).
- klachten ingediend onder artikel 26 van het ILO-Statuut (in te dienen door medelidstaten wegens het niet-naleven van een door een andere lidstaat bekrachtigd verdrag): op dit moment lopen vier klachten: één tegen Bahrein wegens het niet-naleven van Verdrag nr. 111 (verbod op discriminatie in arbeid en beroep), één tegen Wit-Rusland wegens het niet-naleven van Verdrag nr. 87 (vakbondsvrijheid) en Verdrag nr. 98 (collectief onderhandelen), één tegen Zimbabwe wegens het niet-naleven van dezelfde verdragen en één tegen Birma wegens niet naleving van Verdrag nr. 87;
- procedures aanhangig bij het *Committee on Freedom of Association* (CFA): op dit moment zijn meer dan 212 zaken aanhangig bij het CFA, betrekking hebbend op 60 landen uit alle delen van de wereld. Het CFA heeft bij het Comité van Deskundigen speciale aandacht gevraagd voor wetgevende aspecten van een vijftal van deze zaken.

Overige informatie

Het rapport bevat ook een overzicht van de technische samenwerking uitgevoerd door de ILO en van samenwerking op het terrein van internationale arbeidsnormen door de ILO met andere internationale organisaties.

Deel II: bevat een overzicht met informatie over bekrachtigingen van de Verdragen en Protocollen.

Deel III: bevat *country profiles*, d.w.z. informatie per individuele lidstaat over bekrachtigingen, toepassing van verdragen en het voorleggen van instrumenten aan het parlement.

Rapportageverplichtingen

Nederland, Aruba en Sint Maarten hebben alle gevraagde rapportages (resp. 19, 21 en 9) op tijd ingediend. Het rapport van de Deskundigen geeft aan dat de 9 rapportages van Curaçao niet ontvangen zijn. Deze rapportages zijn echter wel door Curaçao verstuurd aan de ILO, maar te laat.

Richtlijnen voor de delegatie

De delegatie zal in gevallen waarin getracht wordt de grondslagen van de ILO op het gebied van het toezichthoudende systeem te ondergraven, duidelijk stelling nemen ten gunste van het behoud van het systeem van arbeidsnormen en het daarmee samenhangende toezichtmechanisme.

Het toezicht en de voortgangscontrole op de naleving van verdragen in de ILO heeft een unieke plaats in de internationale organisaties en heeft aangetoond een effectief middel te zijn ter controle van lidstaten die vrijwillig verdragen hebben bekrachtigd en statutaire verplichtingen zijn aangegaan. Elke verzwakking van deze procedures moet worden vermeden. De delegatie zal zich, in nauw overleg met de overige EU-, IMEC- of andere gelijkgezinde landen, actief opstellen, met name ten aanzien van de niet-naleving van de fundamentele arbeidsnormen.

IV Aanbeveling over de ‘Social Protection Floor’

(zie <http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/101stSession/on-the-agenda/social-protection-floor/lang--en/index.htm>)

Algemeen: kernelementen Aanbeveling en algemene accenten Nederland

- *Nederland onderschrijft de door de IAC 2011 gekozen en in de concept-Aanbeveling verwoorde uitgangspunten:* de productieve rol van sociale zekerheid/sociale bescherming voor sociale én economische doelen: voor arbeidsmarktflexibiliteit, koopkrachtige vraag, arbeidsrust/sociale dialoog, voor armoedebestrijding en het terugdringen van ongelijkheid, en als stabilisator bij veranderingsprocessen zoals mondialisering (‘level playing field’) en crises.
- ‘Sociale zekerheid’, ‘sociale bescherming’ en een ‘social protection floor’ zijn flexibele instrumenten en een zaak van nationaal maatwerk, met een geïntegreerde benadering van sociale zekerheid en gezondheidszorg.
Er is geen ‘one size fits all’-benadering. Op nationaal niveau is de ‘social protection floor’ een bewegende vloer die opwaarts beweegt naar gelang de sociaal-economische ontwikkeling van het land in kwestie. Dat meegroeien betreft zowel de verticale benadering (hoogte beschermingsniveau) als de horizontale: de dekkinggraad onder de bevolking. Een nationaal stap-voor-stap-proces is wenselijk en mogelijk.
Deze – door Nederland belangrijk gevonden – elementen zijn goed in de concept-Aanbeveling opgenomen.
- Nederland ondersteunt ook de in de concept-Aanbeveling geformuleerde uitdagingen voor de toekomst: uitbreiding van de dekkinggraad van de sociale zekerheid en het waarborgen van toereikende uitkeringsniveaus, het zorgen voor financieel/budgettair gezonde systemen en tenslotte het organiseren van ‘good governance’ waarbij effectieve bestuur, uitvoering en beheer mede zorgen voor voldoende draagvlak onder de bevolking. Zo kan ook worden gewerkt aan de versterking van de houdbaarheid van systemen op langere termijn.
- Sociale dialoog en consultatie van sociale partners zijn een vanzelfsprekend en wenselijk onderdeel van de opbouw van nationale social protection floors.
- Nederland benadrukt dat effectieve samenwerking tussen ILO, WHO, UNDP (en andere relevante VN-organisaties), Wereldbank, IMF, EU, Raad van Europa en G20 in dit proces van vitaal belang is.
- De inhoud van de Aanbeveling mag voor Nederland geen budgettaire gevolgen hebben. Zij mag ook niet leiden tot wijzigingen in (de bestuurlijke structuur van) het Nederlandse sociale zekerheids- en zorgverzekeringsstelsel.

Instructie op hoofdlijnen (Inbreng Nederland bij Concepttekst Aanbeveling;
zie http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/101stSession/reports/reports-submitted/WCMS_174637/lang--en/index.htm)

‘Objectives, scopes and principles’:

- Hier is een sterker accent op de gewenste activerende werking van een sociale zekerheidsstelsel gewenst. Daarbij moet ook de samenhang met werkgelegenheid(sbeleid) genoemd worden: ‘The best form of social security remains a decent job’.
- Overheden zijn eindverantwoordelijk, maar sociale partners en individuele burgers zijn medeverantwoordelijk en moeten daarop ook aangesproken (kunnen) worden. Dit moet expliciet(er) vermeld worden.

‘National Social Protection Floors’:

- In deze paragraaf moet ook de noodzaak van fraudebestrijding (zowel aan de premie- als uitkeringskant) als voorwaarde voor de opbouw van duurzame systemen genoemd worden.
- Punt 7d: Als gevolg van de Aanbeveling moeten lidstaten niet verplicht worden om sociale partners een bestuurlijke rol te geven in (de uitvoering van) de sociale zekerheid en/of volksgezondheid. Ook bij de vormgeving van de betrokkenheid van sociale partners moet ‘nationaal maatwerk’ het uitgangspunt blijven.
- Punt 17: ILO-Coventie 102 (minimumnormen sociale zekerheid) blijft van belang als normatief kader voor nationale modellen van sociale zekerheid en voor veel landen ook als wenselijk ‘eindstation’ van bovengenoemd groeipad wat betreft de horizontale dimensie.
Omdat de inhoudelijke normen van ILO-102 voor veel lidstaten verre toekomstmuziek zijn, vindt Nederland dat discussie over (meer ratificaties van) ILO-102 in het kader van de Aanbeveling op dit moment, tijdens IAC 2012, geen prioriteit moet krijgen.

‘National Social Protection Floors’ en ‘Monitoring’

- De tekst zou explicieter moeten ingaan op de ondersteuning die het ILO-secretariaat (in nauwe samenwerking met andere internationale organisaties zoals Wereldbank, WHO, UNDP, OESO, IMF, Raad van Europa en EU) kan en gaat bieden aan lidstaten bij het ontwikkelen van samenhangend sociale zekerheidsbeleid, ondersteuning van lidstaten bij het ontwerp van systemen en van ‘good governance’ via kennisontwikkeling en – verspreiding, capaciteitsopbouw en technische advisering.
- Ook de noodzaak van samenwerking tussen internationale organisaties (effectiviteit, efficiency) moet krachtiger verwoord worden. Belangrijk is dat alle organisaties dezelfde boodschap uitdragen, beschikbare budgetten bundelen en elkaar versterken.
- Nederland vindt het belangrijk dat hierbij waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van (de vele) bestaande, reeds beschikbare instrumenten en dat geen ‘nieuwe wielen worden uitgevonden’.

V De jeugdwerkloosheid

Algemene discussie

(zie <http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/101stSession/on-the-agenda/youth-employment/lang-en/index.htm> en <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc93/pdf/resolutions.pdf>)

Op basis van de analyse in de ILO publicatie wordt geconcludeerd dat de jeugdwerkloosheid een ontoelaatbare niveau heeft bereikt. Dit gemeten naar de stijging ervan, de lagere kwaliteit van de banen, de toenemende marginalisering van de jongeren en tussen jongeren, de onzekere en trage overgang tussen opleiding en werk en de grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De analyse toont aan dat de verslachte mondiale totale vraag alsmede specifieke situaties in lidstaten, de belangrijkste oorzaak zijn voor de toegenomen jeugdwerkloosheid. Paradoxaal genoeg, zo constateert het rapport, richt het beleid van de meeste lidstaten zich op de aanbodkant.

Het rapport stelt vast dat een zo massief niveau van jeugdwerkloosheid alleen kan worden aangepakt door mobilisatie, coördinatie en partnerschappen op wereldniveau. De ILO ziet daarbij voor zichzelf een leidende rol.

Op basis van het rapport en de ILO resolutie van 2005 inzake jeugdwerkloosheid heeft de ILO een zestal vragen geformuleerd ten behoeve van de algemene discussie tijdens de IAC. Vanuit de Nederlandse ervaringen wordt op de afzonderlijke vragen een antwoord geformuleerd.

Reactie Nederland op de suggesties voor discussie:

De ILO vraagt wat de Nederlandse overheid en sociale partners hebben gedaan om de ILO-resolutie uit 2005 over jeugdwerkloosheid, werkgelegenheid, economisch en sectoraal beleid, alsmede de rol van de publieke sector en de sociale economie te implementeren. Daarnaast vraagt de ILO welke beleidsinitiatieven effectief zijn geweest.

Reactie Nederland:

De forse stijging van de jeugdwerkloosheid in 2002 en 2003 was aanleiding voor het toenmalige kabinet om een Plan van Aanpak Jeugdwerkloosheid op te stellen. Het doel van dit plan - in 2003 naar de Tweede Kamer gestuurd - was tweeledig:

1. Een jeugdwerkloosheid die in de kabinetsperiode 2003-2007 niet meer bedraagt dan het dubbele van de totale werkloosheidspercentage. Doelstelling was om met de hulp van alle partijen de jeugdwerkloosheid te beperken binnen een bandbreedte van 10% tot 15%.
2. Iedere werkloze jongere moet binnen een half jaar (weer) aan de slag en/of naar school zodat langdurige werkloosheid wordt voorkomen.

Feitelijk wordt nog steeds aan deze doelstellingen voldaan. De jeugdwerkloosheid beweegt zich tussen de 10 en 15% en is circa het dubbele van de totale werkloosheid. Door de kredietcrisis is de jeugdwerkloosheid hoog; 12% (maart 2012).

Als reactie op de kredietcrisis is in 2009 het Actieplan Jeugdwerkloosheid opgezet om te voorkomen dat jongeren aan de kant zouden komen te staan zonder baan of (voldoende) kwalificatie. Het kabinet heeft jongeren, gemeenten, werknemers, werkgevers, arbeidsinstellingen en onderwijsinstanties gevraagd mee te denken over het Actieplan. Het Actieplan heeft in vijf actielijnen vorm gekregen: 1) langer doorleren van jongeren die een

slecht arbeidsmarktperspectief hebben, 2) afsluiten van convenanten met arbeidsmarktregio's ter bestrijding van jeugdwerkloosheid, 3) initiatief om de vraag van werkgevers en de kwaliteit van jongeren samen te brengen, 4) creëren van (leer)banen, stageplaatsen en vrijwilligerswerk, 5) kansen creëren voor kwetsbare jongeren.

Uit de (onafhankelijke) evaluatie van de aanpak van het Actieplan die op 5 oktober 2011 aan de Tweede Kamer is aangeboden, komt naar voren dat de betrokken partijen met tevredenheid terugkijken naar de in het Actieplan gekozen aanpak, de daarop gebaseerde uitvoering en de opbrengsten. De onderzoekers stellen dat de opbrengsten van het Actieplan laten zien dat de betrokken partijen gehoor hebben gegeven aan het in het Actieplan besloten appèl van het kabinet om snel, doelgericht en via een gezamenlijke aanpak te handelen. Succesfactor in de aanpak is, naast het gegeven dat de landelijke en regionale partners intensief samen optrokken vanuit een gedeeld probleem, vooral de grote ruimte die regio's hebben gekregen bij de besteding van de middelen. Dat maakte maatwerk mogelijk in de regio en stimuleerde innovatie. Ook hielp het beschikbaar gestelde budget, met de opdracht om regionale plannen te maken en uit te voeren, om de gewenste samenwerking in de regio te bewerkstelligen. Alles overziend, heeft het Actieplan de weg vrijgemaakt voor een versterking van het regionale arbeidsmarktbeleid.

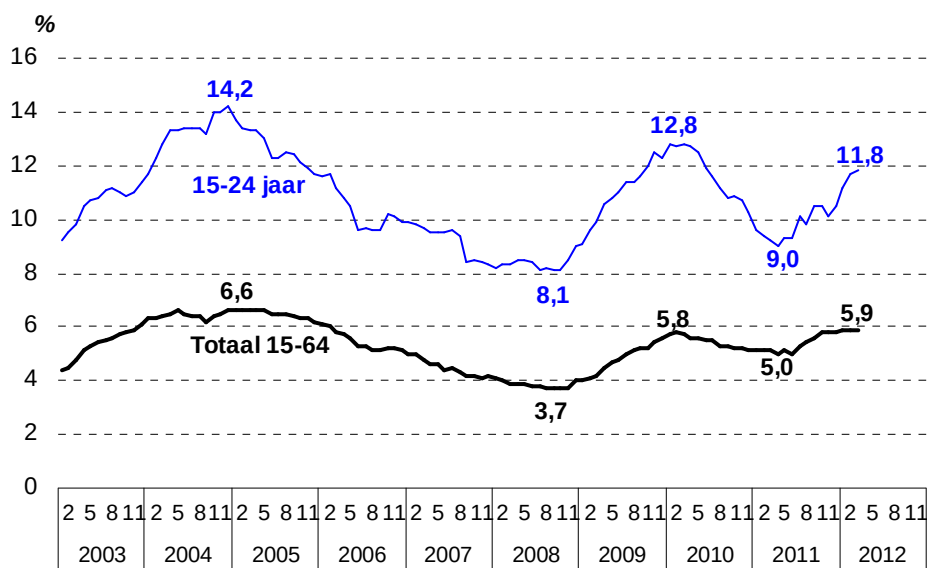
Economische crisis en jeugdwerkloosheid

Door de huidige economische crisis is de jeugdwerkloosheid gestegen tot bijna 12 procent (maart 2012). Dat valt nog mee in vergelijking tot Zuid-Europa, waar percentages tussen de 30 en 50 procent bereikt worden. Een jeugdwerkloosheid van 12% betekent dat momenteel 102 duizend jongeren in de leeftijd van 15 tot 24 jaar werkloos zijn. De jeugdwerkloosheid is het dubbele van de totale werkloosheid (ad 6 procent).

Aan de stijging van de jeugdwerkloosheid heeft bijgedragen dat van veel jongeren die een tijdelijk arbeidscontract hadden dit niet meer is verlengd. En veel schoolverlaters vinden, net als volwassenen, door de economische crisis moeilijker een baan.

De ontwikkeling van de jeugdwerkloosheid is sterk conjunctuur afhankelijk. In historisch perspectief is in figuur 1 te zien dat de werkloosheid onder jongeren niet het niveau heeft bereikt van eerdere recessieperioden (2004-2005 en 2008-2009).

Figuur 1. Werkloosheidspercentage^a 15-24 en totaal 15-64 jaar

a. Voor seizoen gecorrigeerd.

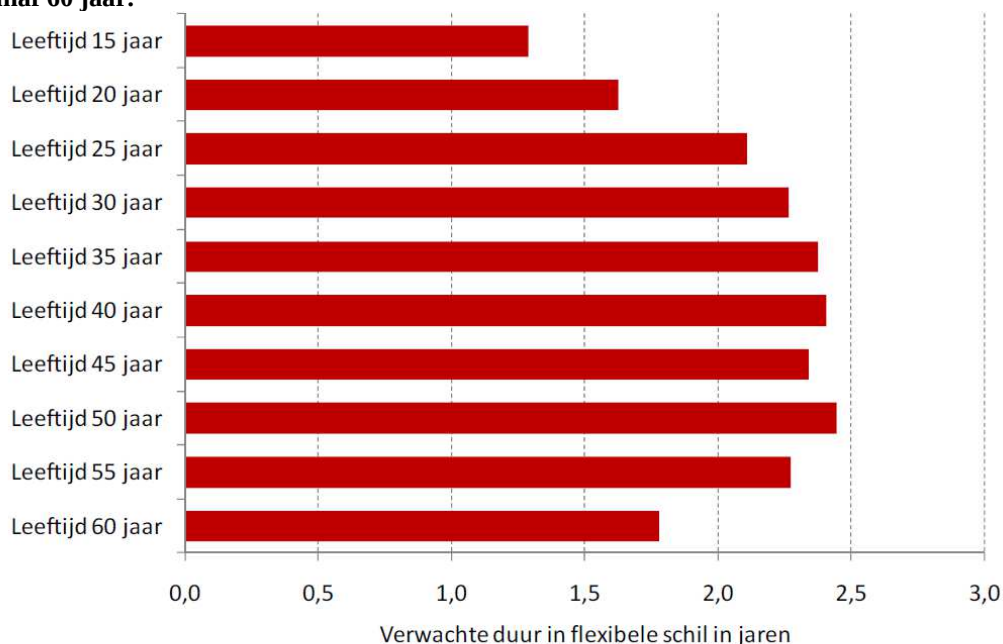
De jeugdwerkloosheid is vaak min of meer het dubbele van de algemene werkloosheid, maar daalt en stijgt sneller, afhankelijk van de conjunctuur. Hoe ouder de leeftijdsgroep, hoe lager de factor jeugdwerkloosheid/totale werkloosheid. Zodra het economisch minder gaat, komen er naar verhouding meer jeugdwerklozen (factor wordt groter). En andersom, zodra de economie weer begint aan te trekken wordt de factor lager. Bij de start van de meest recente crisis (2^e helft 2011) bedroeg de ratio jeugdwerkloosheid/totale werkloosheid 1,8; en nu 2.

Flexibele banen

Door de economische crisis bieden werkgevers veel minder vaste banen aan. Dit geldt in versterkte mate voor jongeren. Een ruime meerderheid van alle jongeren die de arbeidsmarkt betreedt komt terecht in een tijdelijke baan of gaat als uitzendkracht aan de slag. De meeste jongeren stromen na verloop van tijd door naar een vaste baan. Een kleine groep blijft zitten op een tijdelijke baan. Het gaat doorgaans om voortijdige schoolverlaters die geen startkwalificatie hebben en daarom werkloosheid en tijdelijk werk afwisselen.

De jongste leeftijdsgroep krijgt vaker een tijdelijk contract dan de andere leeftijdsgroepen. Maar de jongste leeftijdsgroep stroomt sneller door naar een vast contract. Gemiddeld genomen ruim binnen 1,5 jaar, terwijl de leeftijdsgroepen van 25 jaar tot 50 jaar bijna 2,5 jaar in de flexibele schil zitten (figuur 2).

Figuur 2 Verwachte verblijfsduur in flexibele schil relatief kort voor jongeren tot 20 jaar en ouderen vanaf 60 jaar.

Bron: CBS Microbestanden, bewerking SEO Economisch Onderzoek

Het wettelijk minimumjeugdloon (WMJL) 2005-2011

Het Nederlands stelsel van het wettelijke minimumloon is heel anders dan in de meeste andere Europese landen. In de meeste Europese stelsels wordt een loonniveau voor jongeren tot 18 jaar en een loonniveau van personen ouder dan 18 jaar gebruikt. In Nederland (en België) wordt een jeugdloonstaffeling gehanteerd. De minimumjeugdlonen zijn een bepaald percentage van het wettelijk minimumloon voor volwassenen.

Het wettelijk minimum (jeugd)loon is gekoppeld aan de gemiddelde contractloonontwikkeling. Doorgaans wordt het wettelijk minimumloon twee keer per jaar verhoogd (op 1 januari en 1 juli) conform de gemiddelde contractloonontwikkeling. Het wettelijk minimumloon voor volwassenen (23 jaar en ouder) is thans €1446,60 en behoort tot de hoogste minimumlonen in Europees verband.

Door de jeugdloonstaffeling is in verhouding tot andere landen het Nederlandse minimumloon voor 20- t/m 22-jarigen hoog, maar voor de jongste leeftijdsgroepen laag. Voor lage minimumjeugdlonen is om twee redenen bewust gekozen:

1. Voorkomen van voortijdige schooluitval (groenpluk).
2. Versterking van de arbeidsmarktpositie van jongeren

Ad 1 Voorkomen van voortijdige schooluitval (groenpluk)

Hoge lonen kunnen ertoe leiden dat jongeren kiezen voor werk in plaats van school. Hiermee zou de voortijdige schooluitval groter worden. Jongeren zonder startkwalificatieniveau komen moeilijker aan een baan en zijn regelmatig werkloos. De economische crisis laat de kwetsbaarheid van deze jongeren goed zien. In het 2e kwartaal van 2008 kwam de jeugdwerkloosheid (15 tot 23 jaar) uit op 7,9 procent en is vervolgens gestegen naar 11,9 procent in het tweede kwartaal van 2009. Hierbij waren er grote verschillen:

- Bij jongeren zonder startkwalificatie steeg de werkloosheid met bijna 7 procentpunt (2^e kwartaal 2008 – 2^e kwartaal 2009)
- De werkloosheid onder jongeren met startkwalificatie steeg in genoemde periode met “slechts” 2,4 procentpunt tot 8,4 procent.

Ad 2 Versterking van de arbeidsmarktpositie van jongeren

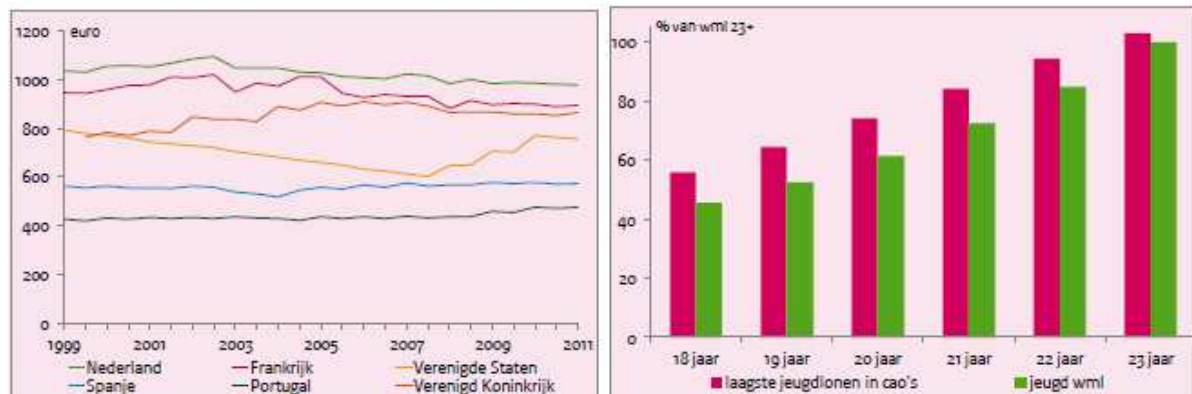
De vraag kan worden gesteld of het lage WMJL jongeren daadwerkelijk een sterkere positie op de arbeidsmarkt geeft. Immers, tijdens de economische crisis van nu zien we dat jongeren als eerste hun baan verliezen. Was het juist niet de bedoeling dat jongeren in tijden van crisis, dankzij het WMJL, minder snel op straat komen te staan?

Bedacht moet worden dat het vooral jongeren zonder startkwalificatie zijn, die hard door de economische crisis zijn getroffen. Bovendien zijn jongeren zonder startkwalificatie drie keer zo vaak niet aan het werk dan jongeren die wel over een startkwalificatie beschikken.

Startkwalificatie wordt op de arbeidsmarkt steeds meer beschouwd als het minimale niveau dat nodig is om duurzaam te kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Met duurzaam wordt structureel bedoeld ofwel betaald werk zonder perioden van werkloosheid. Dit betekent niet dat mensen die niet over startkwalificatie beschikken geen werk zullen vinden. Maar een opleidingsniveau onder startkwalificatieniveau gaat vaak gepaard met herhalingswerkloosheid.

Verder geldt dat de meeste jongeren meer dan het wettelijk minimumjeugdloon verdienen (figuur 4). Dit komt door de jeugdloonschalen in CAO's die uitsteken boven het WMJL. Hoge jeugdlonen maken het vooral voor jongeren met een zwakke arbeidsmarktpositie moeilijk een baan te vinden of te behouden. Vooral niet-westerse allochtone jongeren worden hierdoor getroffen. Zij zijn oververtegenwoordigd in de groep voortijdige schoolverlaters.

Figuur 3 Nederland heeft een hoog minimumloon vergeleken met andere landen (links); het jeugdminimumloon is weliswaar laag, maar dit wordt deels gecompenseerd in cao's (rechts)

Bron linkergrafiek: Eurostat. Cijfers betreffen het bruto minimumloon, d.w.z. exclusief werkgeverslasten. De Nederlandse werkgeverslasten zijn waarschijnlijk niet lager dan in andere landen, waardoor Nederlandse minimumloonkosten relatief hoger zouden uitkomen. Cijfers zijn in euro's per maand en gecorrigeerd voor prijsverschillen tussen landen en over de tijd (1999 is basisjaar). Landen zonder wettelijk minimumloon, zoals Duitsland en Zweden, zijn buiten beschouwing gelaten. Bron rechtergrafiek: ministerie van SZW (2010).

Opgenomen in CPB Policy Brief 2011/09, *Van bijstand naar Wajong*

De ILO vraagt wat de Nederlandse overheid en sociale partners hebben gedaan om de resolutie uit 2005 op het terrein van onderwijs, training, vaardigheden, en 'employability' van jongeren, alsmede succesvolle transitie van school naar werk te implementeren (incl. het erkennen van eerder verworven vaardigheden tijdens werk) ? Daarnaast vraagt de ILO welke beleidsinitiatieven effectief zijn geweest.

Reactie Nederland:

In lijn met de IAC resolutie uit 2005 is Nederland van mening dat het verbeteren van de overgang van school naar werk van essentieel belang is. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is wat Nederland betreft een voorwaarde voor lage jeugdwerkloosheid.

Belangrijk onderdeel in de aanpak van Nederland is dan ook het voorkomen van schooluitval. Het doel is om zoveel mogelijk jongeren met minstens een startkwalificatie de arbeidsmarkt te laten betreden, omdat dit de kansen van jongeren significant verbetert. Voor jongeren met een verhoogde kans op uitval zijn plusvoorzieningen en zorgadviesteams geïntroduceerd. Plusvoorzieningen zijn voorzieningen voor jongeren tussen de 12 en 23 jaar die ernstige problemen hebben op het gebied van financiën, gezondheid, huisvesting, sociale omgeving of maatschappelijk functioneren. Door het bieden van onderwijs, zorg- en hulpverlening en eventueel arbeidstoeleiding wordt voortijdig schooluitval tegengegaan. In het Zorgadviesteam werkt het onderwijzend personeel samen met de leerplichtambtenaar, (school) maatschappelijk werk, het Bureau Jeugdzorg, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de jeugdgezondheidszorg en de politie. De teams zorgen er voor dat signalen die kunnen wijzen op uitval snel en vakkundig worden beoordeeld. De teams sporen problemen eerder op en kunnen ze daardoor sneller aanpakken.

Een belangrijk onderdeel van het Actieplan Jeugdwerkloosheid (2009) bestond uit het langer op school houden van jongeren. Hiermee werd voorkomen dat zij ten tijde van de kredietcrisis zonder werk en opleiding thuis zaten en werkten zij tegelijkertijd aan het vergroten van hun arbeidsmarktperspectief.

In 2009 en 2010 zijn respectievelijk ca. 12.000 en 13.500 jongeren na het behalen van hun mbo-diploma minimaal een jaar langer op school gebleven om hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Daarnaast werpt de intensieve aanpak van voortijdig schoolverlaten zijn vruchten af. In tien jaar tijd is het aantal leerlingen zonder startkwalificatie bijna gehalveerd van 71.000 in 2002 naar 38.600 in het schooljaar 2010-2011. In Europees verband behoort Nederland hiermee tot de koplopers in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Mede door de afnemende schooluitval en het langer op school houden van jongeren die geen reëel perspectief op een baan hadden, is de jeugdwerkloosheid in Nederland slechts in geringe mate opgelopen en is deze relatief laag in vergelijking met omringende landen. De hoogte van de schooluitval had in 2010 significante invloed op de jeugdwerkloosheid, zo blijkt uit cijfers van Eurostat. Mede door de investeringen in startkwalificaties de afgelopen jaren is de jeugdwerkloosheid in 2010 in Nederland relatief laag gebleven ten opzichte van de ons omringende landen. Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) hebben de getroffen beleidsmaatregelen effect gehad. Het gaat hier om prestatieafspraken vastgelegd in regionale convenanten, kennisdelingsbijeenkomsten, invoering van de kwalificatieplicht, betere registratie van schoolverzuim, betere studiekeuze- en loopbaanbegeleiding en transparantie in de cijfers. Mede op aandringen van gemeenten en schoolbesturen wordt de aanpak van de afgelopen jaren voortgezet. In maart heeft het kabinet daarom opnieuw convenanten afgesloten (op drie regio's na zijn nu convenanten getekend; de laatste drie worden naar verwachting eind april/begin mei getekend) en stelt hiervoor prestatiesubsidie en subsidies voor een regionale aanpak beschikbaar voor betrokken partijen. Jaarlijks is hiervoor in totaal 114 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast worden er in de komende jaren extra maatregelen getroffen om de doelstelling van maximaal 25.000 voortijdig schoolverlaters in 2016 te behalen. De focus ligt op het eerste leerjaar in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). De uitval is daar veruit het hoogst. Vanaf 2013 is er jaarlijks 150 miljoen euro beschikbaar voor kwaliteitsverbetering van het mbo. Hiermee wordt de onderwijstijd in het eerste leerjaar uitgebreid en wordt intensievere begeleiding in de vorm van loopbaanoriëntatie en coaching van studenten mogelijk.

Behalve het voorkomen van voortijdig schooluitval is het beter laten aansluiten van het onderwijsaanbod op de arbeidsmarkt ook een belangrijk onderdeel van de Nederlandse aanpak. In het mbo wordt bijvoorbeeld de kwalificatiestructuur vereenvoudigd waardoor er minder opleidingen met gering arbeidsmarktperspectief komen en wordt van mbo-instellingen verwacht dat ze hun opleidingsaanbod af te stemmen met het bedrijfsleven. Ook wordt door het kabinet ingezet op toeleiding richting tekortsectoren, m.n. de techniek (Platform Beta Techniek/Masterplan Beta en Technologie). In de strategische agenda voor het hoger onderwijs wordt de doelmatigheid van het aanbod bevorderd en de kwaliteit van de opleidingen (arbeidsgerichtheid) versterkt. Om de aansluiting tussen school en werk in het speciaal onderwijs te verbeteren, wordt de totstandkoming van werkscholen ondersteund en wordt geëxperimenteerd met de inzet van de kenniscentra (project Boris). Ook wordt het speciaal onderwijs arbeidsgerichter gemaakt, met onder meer verplichte stages in het profiel arbeidsmarktgericht.

Ten slotte is door Nederland ook ingezet op de Erkenning van Verworven Competenties (EVC). Een EVC-traject is het doorlopen van een assessment (een test) waarbij in kaart wordt gebracht in hoeverre iemand over bepaalde competenties beschikt in relatie tot een opleidingsstandaard. Het resultaat van het EVC-traject is een Ervaringscertificaat waarmee het opleidingstraject dat mogelijk nog gevolgd moet worden om een diploma te halen, kan worden beperkt en afgestemd op wat echt nog geleerd moet worden.

De overheid stimuleert het gebruik van EVC. Zo is in de periode 2005 tot december 2010 extra ingezet op communicatie over EVC, middels een landelijke publiekscampagne. Deze campagne “Weet waar je staat, vraag je Ervaringscertificaat” heeft geholpen om werkgevers te bereiken en individuen op weg te helpen. In 2010 is 64% van de werkgevers bereikt door de campagne. Uit de resultaten van voorgaande campagnejaren blijkt dat 67% van het algemeen publiek bekend is met het Ervaringscertificaat. Bij de doelgroep ‘werknemers en werkzoekenden’ ligt dit percentage op 73%. Het aantal uitgevoerde EVC-procedures stijgt mede door de publiekscampagne: van 3.100 in 2005 en 10.300 in 2007 tot 16.400 in 2009¹. Meer dan de helft van de EVC-trajecten leidt tot aanvullende scholing en van die groep behaalt naar schatting tweederde uiteindelijk een diploma. Tot en met 2012 heeft de overheid voor drie jaar de regie genomen om de basiskwaliteit van het Ervaringscertificaat op orde te brengen. Hiertoe zijn in 2010 al belangrijke stappen gezet. De Beleidsregel afgifte EVC-verklaringen die op 1 april 2010 in de Staatscourant is gepubliceerd, heeft betrekking op de wijze waarop en de voorwaarden waaronder EVC-verklaringen worden afgegeven. Als flankerend beleid wordt het actieplan ‘Kwaliteit van EVC’ door het Kenniscentrum EVC uitgevoerd. Het actieplan biedt EVC-aanbieders de mogelijkheid om de kwaliteit van hun EVC-systeem te analyseren en via trainingen in te zetten op professionalisering van actoren. Het kabinet werkt aan een convenant tussen overheid en sociale partners om het gebruik van EVC te stimuleren. Dit convenant wordt, naar verwachting, medio 2012 afgesloten.

Als het gaat om de kosten van een EVC-traject levert de overheid eveneens een bijdrage. EVC is namelijk zowel voor de werkgever als de werknemer (deels) fiscaal aftrekbaar.

De ILO vraagt wat de Nederlandse overheid en sociale partners hebben gedaan om de resolutie uit 2005 over actieve en passieve arbeidsmarktstrategieën, inclusief arbeidsbemiddeling en sociale zekerheid te implementeren. De ILO vraagt welke initiatieven hierbij effectief zijn geweest.

Reactie Nederland:

Essentieel in de aanpak van jeugdwerkloosheid is dat de instituties hieraan faciliterend zijn. Dat betekent effectieve arbeidsbemiddeling voor diegenen die dat nodig hebben en een activerend sociaal stelsel met prikkels voor jongeren om aan de slag te gaan. Al sinds 2004 hebben in Nederland aanpassingen in het sociaal stelsel plaatsgevonden, waarbij niet de uitkering, maar werk leidend is geworden. En met succes: als gevolg van de invoering van de Wet Werk en Bijstand in 2004 is de aanwas in de bijstand met 20 procent omlaag gegaan. Het aantal mensen dat in de periode van 2004-2009 vanuit een uitkering aan de slag ging, ging omhoog van 10 procent naar 47 procent.

In 2009 is voor jongeren tot 27 jaar de Wet investeren in jongeren (WIJ) in het leven geroepen. Met deze wet werd het recht op een uitkering voor jongeren afhankelijk gemaakt van het uitvoeren van een werkleeraanbod. De jongeren kregen recht op een werkleeraanbod van de gemeente, met als afgeleide –bij een ontoereikend inkomen– een uitkering tot bijstandsniveau.

In 2012 is met de inwerkingtreding van het Wetsvoorstel tot wijziging van de WWB en samenvoeging van deze wet met de WIJ de WWB voor jongeren verder activerend gemaakt. De eigen verantwoordelijkheid van de jongere voor zijn toekomst wordt benadrukt.

¹ EVC gemeten, Een onderzoek naar het aantal gerealiseerde EVC in de periode 2005-2009, Ecorys, mei 2010

Ondermeer is voor de jongere tot 27 jaar, een zoektermijn van 4 weken ingevoerd. In deze periode dient de jongere aantoonbare inspanningen te verrichten om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en zijn mogelijkheden voor de terugkeer naar regulier onderwijs te onderzoeken. Hierbij geldt dat een opleiding voor een uitkering gaat en werk leidend wordt. Jongeren worden gestimuleerd om zich door middel van scholing goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt en daarna in eerste instantie zelf op zoek te gaan naar werk.

De ILO vraagt wat de Nederlandse overheid en sociale partners hebben gedaan om de resolutie uit 2005 over ondernemerschap onder jongeren te implementeren? Welke beleidsinitiatieven zijn effectief geweest?

Reactie Nederland:

Nederland wil een ambitieus, toonaangevend land zijn in Europa en in de wereld. Daarvoor zal in Nederland iedereen – en met name jongeren – zo veel mogelijk naar vermogen moeten kunnen participeren in de samenleving. Het doel daarbij is om mensen perspectief te geven op werk en inkomen. Dat vergt ruimte voor ondernemerschap. Juist om deze redenen is het bevorderen van kleinschalig ondernemerschap belangrijk. Het levert namelijk een bijdrage aan de economische dynamiek én is een instrument voor re-integratie.

Onderwijs is belangrijk

In voorgaande jaren is stevig geïnvesteerd in ondernemerschapsonderwijs en kennisvalorisatie. De ministeries van EL&I en OCW zijn in samenwerking met (koepel)organisaties uit het onderwijs, studenten(organisaties) en het bedrijfsleven in 2008 het actieprogramma “onderwijs en ondernemerschap” begonnen. De inspanningen richtten zich vooral op het aanmoedigen, ondersteunen en professionaliseren van onderwijsinstellingen met betrekking tot ondernemerschap en ondernemendheid. En dat op alle onderwijsniveaus, van primair tot en met hoger onderwijs. Hierbij zijn de volgende doelen gesteld, te bereiken eind 2011:

1. Een toenemend aantal onderwijsinstellingen in Nederland heeft ondernemerschap in het onderwijs geïntegreerd in beleid, organisatie en programma.
2. Meer leerlingen en studenten gedragen zich ondernemender, zijn positief over ondernemerschap en starten binnen vijf jaren na afronding van hun opleiding een eigen bedrijf.

Om de voortgang van het actieprogramma te kunnen meten is er een 0-meting uitgevoerd. Vervolgens is er halverwege het programma een 1-meting gedaan en nu, na afloop van het programma, wordt er een 2-meting uitgevoerd. Deze 2-meting wordt eind mei 2012 verwacht (is momenteel in uitvoering door Ecorys).

In het programma “onderwijs en ondernemerschap” is onder andere ingezet op:

- Investeren in regionale, dan wel sectorale netwerken, waarin onderwijsinstellingen samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties werken aan stimuleren van ondernemend gedrag bij leerlingen, docenten en schoolmanagement. Via de regeling Onderwijs Netwerk Ondernemen (budget 11,25 mln. euro) zijn in 2009 en 2010 inmiddels 78 duurzame netwerken opgericht.
- Doen aan evidence (based) onderzoek naar de effecten van de “ondernemerschap en onderwijs”-projecten om best practices te kunnen bepalen en het effect van het beleid te kunnen meten. En het vervolgens verspreiden en opschalen van de best practices naar andere enthousiaste scholen.

- Organiseren van scholingsaanbod ten aanzien van ondernemerschap voor (aankomende) docenten op alle onderwijsniveaus. Ondernemend onderwijs staat of valt immers met ondernemende docenten. In 2009 is de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) gestart met de opzet van een train-the-trainer programma “Ondernemend Onderwijs” voor docenten en onderwijsmanagers. Inmiddels zijn er in totaal 40 experts en 400 docenten getraind.
- Uitwisselen van excellente ondernemende studenten in samenwerking met de Kauffman Foundation en hun Global Fellowship Programma.
- Een belangrijk onderdeel vormt de voorbereiding van mbo-studenten op het zelfstandig ondernemerschap dan wel op andersoortige beroepsuitoefening waarbij ondernemerschapswaliteiten een substantiële meerwaarde inhouden. Derhalve financiert OCW in 2011 en 2012 een programma dat erop is gericht om ondernemendheid te stimuleren en ondernemerschap te verankeren in het onderwijsprogramma van het mbo.
- Om ondernemerschap in het hoger onderwijs te bevorderen zijn universiteiten en hogescholen uitgedaagd om samen met het bedrijfsleven te komen met voorstellen voor Centres of Entrepreneurship. Een zestal initiatieven waarin 8 universiteiten en 8 hogescholen samenwerken heeft in 2008 subsidie hiervoor gekregen voor in totaal 12 miljoen euro.
- Ondersteuning van landelijke initiatieven op het gebied van ondernemerschapsonderwijs, zoals de stichting Jong Ondernemen, de landelijke businessplanwedstrijd New Venture en de nationale Studenten Ondernemersprijs (STUOP). Met ondersteuning van het kabinet staat daarnaast jaarlijks de derde week van november internationaal en dus ook in Nederland in het teken van ondernemerschap en onderwijs tijdens de Global Entrepreneurship Week. Jaarlijks fungeert een ander Center of Entrepreneurship hierbij als nationaal coordinator. Afgelopen jaar is het Nederlandse programma met circa 150 evenementen in 1 week tijd uitgeroepen tot het internationaal beste programma.

Ondernemen vanuit een werkloosheidspositie

In het kader van de aanpak van jeugdwerkloosheid kan ondernemerschap uitkomst bieden. Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004) biedt ook voor jongeren met een uitkering mogelijkheden om hen te helpen bij het opzetten van hun bedrijf, te begeleiden en eventueel van een startkrediet te voorzien. Uit het onderzoek door Ecorys “Bbz: uit het startblok” uit 2011 blijkt dat het Bbz bijdraagt aan duurzame uitstroom uit de uitkering (74% uitgestroomd na 4 jaar) en dat het bijdraagt aan het stimuleren van ondernemerschap (volgens Ecorys is het aantal starters vanuit een bijstandssituatie in verhouding ongeveer gelijk aan het aantal reguliere starters). Ook voor jongeren met een WW-uitkering bestaat er ondersteuning. Zo kunnen aspirant-ondernemers bij het UWV bijvoorbeeld een beroep doen op een startersregeling die de mogelijkheid geeft tijdelijk met inkomensondersteuning te starten met een eigen bedrijf.

De ILO vraagt wat de Nederlandse overheid en sociale partners hebben gedaan om de resolutie uit 2005 op het terrein van a) lonen, werkomstandigheden en rechten van werknemers b) contractuele arrangementen te implementeren. Welke beleidsinitiatieven zijn effectief geweest?

Reactie Nederland:

Op 9 juli 2011 is de tijdelijke crisismaatregel “Extra tijdelijke contracten voor jongeren” in werking getreden. De tijdelijke maatregel heeft het mogelijk gemaakt om met jongeren tot 27 jaar gedurende vier jaar (in plaats van drie) of vier (in plaats van drie) opeenvolgende tijdelijke contracten aan te gaan alvorens een vast contract ontstaat. De maatregel was bedoeld om jongeren gedurende de economische crisis langer aan het werk te houden, zodat zij uitzicht houden op een vast contract als blijkt dat de economische situatie herstelt. De maatregel gold tot 1 januari 2012. Uit de evaluatie is gebleken dat de maatregel beperkt effect heeft gehad.

De ILO vraagt, in the light van de ontwikkelingen sinds 2005, ook met het oog het groter worden van de jeugdwerkloosheidscrisis, de wereldwijde financiële en economische crisis, en in het licht van de discussie bij punten 1 t/m 5, wat er gedaan zou moeten worden om de Conferentieresolutie uit 2005 effectiever te kunnen implementeren door: a) overheden b) sociale partners c) de ILO en waar gepast d) multilaterale instituties en dialogen, zodat er beter bijgedragen kan worden aan werkgelegenheid en ‘decent work outcomes’ voor jongeren.

Reactie Nederland:

Zoals in het voorafgaande is aangegeven betekent de relatief lage jeugdwerkloosheid in Nederland niet dat de arbeidsmarkt voor jongeren geen problemen kent.

Aan de vraagkant is het probleem minder omdat als gevolg van de vergrijzing veel oudere werknemers uit het arbeidsproces treden, hetgeen resulteert in een grote vervangingsvraag. Jaarlijks ontstaan er per saldo circa 900 duizend à één miljoen vacatures. Dit betekent niet dat al deze vacatures leiden tot een baan. Een deel vervalt, omdat werkgevers de vacatures niet opvullen of omdat de functie is verdwenen. Daarnaast geldt dat circa de helft van alle vacatures opgevuld wordt door baanwisselaars. Niettemin biedt de vergrijzing kansen voor jongeren die voor het eerst de arbeidsmarkt opgaan.

Hoe beter jongeren zijn opgeleid, hoe groter hun baankans is. De vereisten die aan functies worden gesteld stijgen door de kennisintensivering van de Nederlandse economie. Belangrijk is derhalve wat de vereisten zijn die werkgevers aan functies stellen en wat nodig is om het onbenut arbeidspotentieel geschikt te maken voor deze functies.

Dat betekent dat de instroom van jongeren in de werkloosheid duidelijk maakt dat de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in belang toeneemt. Van jongeren zonder de juiste kwalificaties en jongeren met een handicap is de arbeidsmarktpositie relatief zwak. Het beleid voor de Nederlandse overheid, in samenwerking met sociale partners en andere betrokken partijen, is er, voor de ILO resolutie van 2005, gericht op het doelmatig en doeltreffend voorkomen en bestrijden van de jeugdwerkloosheid. Voorbeelden van het succes van deze aanpak zijn hiervoor beschreven.

De Nederlandse regering onderschrijft het belang dat de IAO hecht aan het bestrijden van de jeugdwerkloosheid. De achtergrond notitie die de IAO heeft gepubliceerd en de daarbij gesteld vragen bieden een juiste structuur en voldoende kader voor de tripartiete leden van de IAO om van elkaars beleid en de uitkomsten ervan te leren. Nederland hecht veel waarde aan het, op basis van beleidsinformatie, uitwisselen van ervaringen en minder in het opstellen van een nieuwe en/of aangepaste resolutie. Nederland is van mening dat de fundamentele arbeidsnormen en diverse andere verdragen / resoluties al een voldoende kader bieden.

De ILO kan, door de uitkomsten van de discussies tijdens de IAC, een bijdrage leveren aan de discussies over de bestrijding van de crisis met andere multilaterale organisaties (zoals de G20).

VI Terugkerende discussie over het strategische onderwerp fundamentele rechten *Terugkerende discussies in de follow-up van de 2008 Verklaring over Social Justice for a Fair Globalization*

Algemeen

Tijdens de 99^e zitting van de IAC in 2010 werd voor het eerst een zogeheten *recurrent discussion* of *cyclical review* (uit)gevoerd. Dit vloeide voort uit de in 2008 door de IAC aangenomen *Declaration on Social Justice for a Fair Globalization*. Hierin is afgesproken dat jaarlijks in de IAC een discussie wordt gevoerd over achtereenvolgens de vier strategische doelen van de ILO: werkgelegenheid, sociale bescherming, sociale dialoog en de fundamentele arbeidsnormen (vakbondsvrijheden en de uitbanning van gedwongen arbeid, kinderarbeid en discriminatie). Het doel van de discussie is om een beter begrip te krijgen van de trends in en behoeften van de lidstaten met betrekking tot het desbetreffende strategische doel en daarop een effectiever antwoord te kunnen formuleren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van alle voor handen zijnde middelen van de ILO, waaronder normgerelateerde actie, technische samenwerking en technische en onderzoekscapaciteit van het Bureau. Op basis van de discussie worden de prioriteiten vastgesteld c.q. aangepast en de actieprogramma's daarmee in overeenstemming gebracht.

Aanleiding

Vrijheid van organisatie, het recht op collectieve onderhandeling, afschaffing van dwang- en kinderarbeid, en bestrijding van discriminatie in arbeid en beroep worden door de ILO en de internationale gemeenschap erkend als fundamentele arbeidsnormen. De principes van de fundamentele arbeidsnormen zijn ingebed in het Statuut van de ILO en de ILO Verklaring van Philadelphia (1944). De fundamentele arbeidsnormen liggen vast in 8 ILO verdragen. In de jaren negentig werd de speciale status van de fundamentele arbeidsnormen nog een keer expliciet herbevestigd. Na de oproep van de 1995 Wereldtop voor Sociale Ontwikkeling in Kopenhagen om basale rechten van werknemers te stimuleren om duurzame economische groei te realiseren en het commitment van de 1996 Singapore WTO Ministeriële Conferentie om de internationaal erkende fundamentele arbeidsnormen te respecteren, werd in 1998 de “*ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work*” aangenomen door de internationale arbeidsconferentie. De 1998 verklaring bepaalt dat alle ILO lidstaten op basis van hun lidmaatschap van de ILO verplicht zijn om fundamentele arbeidsnormen te promoten en te implementeren. De ILO heeft de verplichting om de lidstaten hierin te assisteren. Deze verplichting van de ILO om de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van de *Decent Work Agenda* is opgenomen in de *2008 Social Justice Declaration*. Deze verklaring bepaalt dat de inspanningen van de ILO lidstaten en de ILO om het ILO mandaat uit te voeren gebaseerd moeten zijn op de 4 strategische doelstellingen van de ILO, inclusief het respecteren, promoten en realiseren van de fundamentele arbeidsnormen. Deze normen zijn noodzakelijke voorwaarden voor de realisatie van de vier de strategische doelstellingen van de ILO: werkgelegenheid, sociale bescherming, sociale dialoog en de fundamentele arbeidsnormen.

In de jaren negentig vond de herbevestiging van de fundamentele arbeidsnormen plaats in een tijdperk van toenemende globalisering. Nu zal de discussie plaatsvinden in een moment van economische crisis, waarin vragen worden gesteld over de toekomst van globalisering. De ILO signaleert dat door de crisis fundamentele arbeidsnormen onder druk kunnen komen te staan. Het ILO rapport signaleert dat vooral het recht op organisatie en het recht op collectieve onderhandeling onder druk komen te staan. Het risico van dwangarbeid en kinderarbeid wordt groter en het commitment om discriminatie te bestrijden wordt minder.

In deze tijd van economische crisis wordt soms beweerd dat respect voor de fundamentele arbeidsnormen een last is voor economische efficiency en de concurrentiepositie, vooral op de korter termijn. Dit argument wordt vooral gebruikt in het kader van de vrijheid van organisatie en het recht op collectieve onderhandeling. Onderzoek van de OESO en de ILO heeft uitgewezen dat implementatie van de fundamentele arbeidsnormen leidt tot een meer evenwichtige distributie van inkomen en een verkleining van excessieve ongelijkheden. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid voor duurzame economische groei. Ook voor andere arbeidsnormen is dit het geval. De IPEC studie uit 2004 laat zien dat de economische voordelen van het uitroeien van kinderarbeid bijna 7 keer zo groot zijn als de kosten die gemoeid zijn met de bestrijding ervan. De Wereldbank heeft herhaaldelijk benadrukt dat discriminatie in arbeid en beroep economische ontwikkeling hindert.

In de discussie van het IAC-Committee is het dus niet de vraag of de fundamentele arbeidsnormen gerespecteerd dienen te worden. Dit antwoord heeft de ILO gegeven in de vorm van de 1998 *ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work* en de 2008 *Social Justice Declaration*. In de huidige context is de centrale vraag: Hoe kunnen fundamentele arbeidsnormen het best worden geïncorporeerd in economisch en sociaal beleid. Dit is vooral van belang voor landen die economisch moeilijke tijden doormaken en voor landen die streven naar inclusieve en duurzame groei.

Zoals al aangegeven in de 2008 *Social Justice Declaration* heeft wereldwijde economische integratie voor sommige landen geleid tot werkgelegenheid. In andere delen van de wereld heeft het geleid tot een groei van de informele economie en tot onbeschermd werk. Het rapport voor de recurrent discussion signaleert een aantal uitdagingen in verband met de implementatie en naleving fundamentele arbeidsnormen:

- Naast de klassieke werknemer-werkgever relatie op basis van een fulltime arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd zijn verschillende vormen van contractuele relaties tussen werkgevers en werknemers ontstaan, zoals thuiswerk, ZZP ers, uitzendarbeid, tijdelijke contracten.
- De meerderheid van werknemers in de wereld zijn werkzaam in de informele economie. Volgens het ILO rapport voor de recurrent discussion werkt 90% van de beroepsbevolking in delen van Afrika en Zuid-Azië in de informele economie. Deze werknemers worden niet gedekt door de nationale wetgeving en genieten dus ook geen bescherming van fundamentele arbeidsnormen. Het betreft een zeer kwetsbare groep van werknemers zonder rechtsbescherming. Kinderarbeid in al zijn vormen wordt disproportioneel vaak aangetroffen in de informele economie. Werknemers zijn niet georganiseerd, hebben geen mogelijkheid tot collectief onderhandelen en worden vaak gediscrimineerd. Vooral kinderen, vrouwen en arbeidsmigranten werken in de informele economie.
- Bepaalde delen van de bevolking en categorieën van werknemers zijn extra kwetsbaar voor schendingen van de fundamentele arbeidsnormen. Het ILO rapport voor de recurrent discussion focust op een viertal groepen: arbeidsmigranten, inheemse bevolking, huishoudelijk personeel en werknemers in de landbouw.

Doel van de discussie in het IAC Committee is een actieplan voor de fundamentele arbeidsnormen voor de periode 2012-2016. Tijdens de IAC van 2016 zal de volgende discussie plaatsvinden over de fundamentele arbeidsnormen.

Discussiepunten IAC-Committee 2012

- a. Zijn er in het licht van de huidige crisis nieuwe initiatieven nodig om het collectieve commitment voor fundamentele arbeidnormen te stimuleren op internationaal en nationaal niveau. Moeten dergelijke inspanningen focussen op de promotie van de bijdrage van fundamentele arbeidnormen aan sociale, economische en ontwikkelingsdoelstellingen? Wat zijn de prioriteiten van de ILO voor de komende 4 jaar?
- b. Moet het streven naar universele bekrachtiging van de fundamentele arbeidnormen een prioriteit blijven voor de ILO? Welke stappen moeten dan worden genomen om een nieuw elan te geven aan de ratificatiecampagne van de ILO en hoe moet deze campagne dan worden opgenomen in een breder initiatief om de universele implementatie van fundamentele arbeidnormen te stimuleren?
- c. Welke maatregelen moeten nationale regeringen nemen om de implementatie van fundamentele arbeidnormen te versterken en om de uitdagingen aan te gaan die voortkomen uit de recente ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Welke maatregelen moeten worden genomen voor kwetsbare groepen in de samenleving? Wat is de rol van werkgevers- en werknemersorganisaties hierin? Wat zijn de prioriteiten van de ILO in het assisteren van de lidstaten.
- d. Hoe kunnen de acties van de ILO om fundamentele arbeidnormen te promoten worden versterkt. Welke prioriteiten zijn er voor de ILO in het kader van normering, technische assistentie, versterken van instituties en het versterken van de kennis database en onderzoek?
- e. Moet de ILO worden betrokken in de initiatieven met betrekking tot fundamentele arbeidnormen die buiten de ILO tot stand komen?

Nederlandse inzet ILO-Rapport fundamentele arbeidnormen IAC 2012

- De 8 fundamentele ILO verdragen moeten worden geratificeerd en geïmplementeerd door alle ILO lidstaten. Dit geldt ook voor de 4 prioritaire verdragen, die het functioneren van het stelsel van mondiale arbeidnormen ondersteunen. Deze verdragen zijn cruciaal voor een mondiaal sociaal gelijkwaardig speelveld.
- De nadruk moet liggen op implementatie en naleving van de huidige fundamentele arbeidnormen, niet op het opstellen van nieuwe verdragen.
- De lidstaten, die de fundamentele arbeidnormen nog niet bekrachtigd hebben, dienen in hun rapportages aan de ILO reële ratificatie- en implementatieroutes (groeimodellen) voor de verdragen te vermelden.
- De ILO dient in de rapportages over de naleving van fundamentele arbeidnormen aan te geven welke technische ondersteuning de ILO zal bieden aan leden die nog niet bekrachtigd hebben.
- Naast nationale wet- en regelgeving om fundamentele arbeidnormen te implementeren, dienen nationale regeringen te investeren in toezicht en handhaving van de naleving van deze regelgeving. Daarnaast spelen werkgevers- en werknemersorganisaties een grote rol in de praktische implementatie van de fundamentele arbeidnormen. De ILO kan lidstaten assisteren door middel van technische assistentie.
- De ILO dient in de ogen van Nederland samen te werken met andere internationale

organisaties en relevante lokale ministeries om de landenprogramma's te laten aansluiten bij nationale plannen en om goed en productief werk als onderwerp onderdeel ervan te laten uitmaken.

- Nederland is voorstander van vergaande samenwerking en coördinatie binnen de VN (One UN) en met andere internationale organisaties zoals de Wereldhandelsorganisatie (WTO), het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Wereldbank en de OESO. Door deze vergaande samenwerking vult de ILO haar mondiale rol doelmatig en doeltreffend in. Door gebruik te maken van elkaars kennis is een geïntegreerde en coherente aanpak van mondiale problemen en het leveren van bijdragen aan noodzakelijke nationale beleidswijzigingen mogelijk gemaakt.
- Technische samenwerking is één van de belangrijkste middelen om de Decent Work Agenda op nationaal niveau te realiseren. Om de gestelde doelen ook daadwerkelijk te behalen is een meer programmatische benadering van technische samenwerking en capaciteitsopbouw gewenst. Capaciteitsopbouw is onderdeel geworden van de 'Decent Work Country Programmes' (DWCP) en van technische assistentie. De nadruk moet wat Nederland betreft liggen bij de veldkantoren in plaats van bij het hoofdkantoor.
- Landen mogen geen handelsvoordeel halen uit het niet naleven van fundamentele arbeidsnormen. De ILO dient steun te geven aan nationaal en regionaal beleid om fundamentele arbeidsnormen te koppelen aan bijvoorbeeld het geven van subsidies of aan het aangaan vrijhandelsverdragen. De ILO kan hier vanuit zijn kennis over naleving van de fundamentele arbeidsnormen een bijdrage aan leveren.

B. Richtlijnen voor algemene en politieke kwesties

I Algemeen

- a. Nederland stelt zich op het standpunt dat de IAO zich dient te onthouden van de behandeling van (politieke) onderwerpen die niet direct binnen het mandaat van de organisatie vallen. Dit standpunt is gestoeld op principiële overwegingen, maar dient ook om een vlot verloop van de eigenlijke werkzaamheden te bevorderen.
- b. Waar nodig zal de delegatie uitdrukkelijk stelling nemen tegen pogingen de grondslagen van de IAO op het gebied van het toezichthoudende systeem aan te tasten. De delegatie zal zich waar nodig uitspreken voor behoud en eventuele modernisering van het systeem van arbeidsnormen en het toezicht op de uitvoering ervan.
- c. Indien zich onvoorziene politieke gevoelige kwesties voordoen, zal de delegatie handelen naar bevind van zaken en zo nodig nadere instructies vragen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en/of aan de Minister van Buitenlandse Zaken.
- d. Met betrekking tot daarvoor in aanmerking komende kwesties zal de delegatie zich inzetten voor coördinatie met gelijkgezinde landen. In het bijzonder zal deze coördinatie IMEC, het overlegorgaan van de *Industrialized Market Economy Countries*. Waar het politieke kwesties betreft zal nauw overleg dienen plaats te hebben met de EU-partners, teneinde zo mogelijk tot een gemeenschappelijke standpunt te komen.
- e. Bij stemmingen tijdens de Conferentie geldt een quorum, waarbij de stemuitslag ongeldig is wanneer het totale aantal stemmen minder dan de helft van het aantal stemgerechtigde gedelegeerden bedraagt (artikel 17, derde lid van het Statuut en artikel 20 van het Conferentiereglement). Dit betekent dat het in sommige situaties effectiever kan zijn zich van stemming te onthouden dan tegen te stemmen om een voorstel te verwerpen.

II Geloofsbrieven

Het Comité tot onderzoek van geloofsbrieven heeft tot taak na te gaan of geloofsbrieven door de daartoe bevoegde autoriteit(en) zijn ondertekend. Voorts zal zij een onderzoek instellen in het geval van een klacht tegen de opname van een bepaalde persoon in de delegatie. Het Comité is niet bevoegd enig politiek oordeel te vellen over de regering die de geloofsbrieven heeft uitgegeven. Dit gegeven en het Statuut zullen de leidraad vormen indien het Comité niet tot een eensluidend oordeel kan komen en een stemming in de plenaire zitting vereist is. Zo nodig zal de delegatie een steminstructie vragen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en/of aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

III Lidmaatschapsaanvragen

De delegatie zal in voorkomende gevallen haar steun geven aan lidmaatschapsaanvragen door staten tegen de achtergrond van het universaliteitsbeginsel dat aan de Verenigde Naties en de Gespecialiseerde Organisaties ten grondslag ligt en dat door Nederland wordt ondersteund.

Bijlage I

Samenstelling van de Koninkrijksdelegatie

Delegatie Nederland

Social Protection Floor

Dhr. Drs. K. Terwan, directie Internationale Zaken, Ministerie SZW

Dhr. Drs. R. Gans, directeur Gezond en Veilig Werken, Ministerie SZW

Fundamentele arbeidsnormen

Mw. Mr. G. Widera, directie Internationale Zaken, Ministerie SZW

Jeugdwerkloosheid

Dhr. Drs. J.C. van der Velden, directie Internationale Zaken, Min SZW

Rapport van het Comité van Deskundigen

Mw. Mr. M. van der Linden, directie Internationale Zaken, Ministerie SZW

Mw. Drs. J. Baak, directie DVF, Ministerie BZ

Plenaire gedeelte

Dhr. Drs. L.C. Beets, directeur Internationale Zaken, Ministerie SZW

Dhr. Drs. J.C. van der Velden, directie Internationale Zaken, Min SZW

Dhr. Mr. R. van Schreven, buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur, PV Genève

Gehele conferentie

Dhr. Drs. E. Driessen, PV Genève

Dhr. Mr. M.A. Visser, PV Genève

Delegatie Aruba

Dhr. Otmar Oduber, Minister van Toerisme, Vervoer en Arbeid

Dhr. Simon Arends, adviseur Minister van Toerisme, Vervoer en Arbeid

Mevr. Muzaninn Wever, beleidsmedewerker, Ministerie TVA

Dhr. Anthony Lee-Riviers, beleidsmedewerker, Ministerie TVA

Delegatie Curaçao

Dhr. Hensley Koeiman, Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn

Mevr. Donate Philbert-Nieveld, Ministerie SAW

Mevr. Virlène Els, Ministerie SAW

Delegatie Sint Maarten

Dhr. Cornelius de Weever, Minister van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid

Dhr. Eunicio Martina, adviseur Minister van VSA

Dhr. Rafael A. Boasman, Hoofd Afdeling Arbeid, Ministerie VSA

Mevr. Linda A. Froston, beleidsmedewerker Afdeling Arbeid, Ministerie VSA

Tevens zal een delegatie van werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers deelnemen aan de IAC, zowel vanuit Nederland als vanuit Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Bijlage II

AGENDA INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE 2012

Nog niet bekend ten tijde van het opstellen van de instructie.